

Summa Disputationum.

1. Idea fundamentalis.
2. Observationes Barometrico-Meteorologicae & epidemicae Hallens:
3. Ephemeris Barometrico-Meteorologica.
4. Demonstrationes physicae curiosae Experim: et Observationibus mechan: ac chymicis illustratae.
5. Beschreibung des Salzstammels in Talle.
6. Gründliche Untersuchung von der Luft vorhin und nachhin.
7. Reizen und gründlicher Untersuchung, wie bey jungen Leibeskräften grassirendem Krampfen ein jugelichs Leben wegen Medico sign. etc.
8. Theoremata physica conuallentia fundamenta novae Philosophiae omnia corpora naturalia constare ex mat. g. au.
- 8) Refutatio examinis de pulsu caleri et frequenti.
- 9) De officio boni Theologi ex idea boni Medici.
- 10) De rationis instructae Excellentia in Rebo Divinis et Humanis Oratio.
- 11) De Consortibus illorum principis et affectionibus.
- 12) Programma invitatorium ad praedicationes publicas et orationem habendam.

Xc. 38.

- 12) Proprietas visus. De salivâ ita: De pane
 12) De chædanicæ Fabrium Doctrina Hippocratica.
 De anima et corporis commercio.
 13) De vapore Carbonum fossilium innoxio.
 14) De modo veterum balsemandi corpora.
 15) De China China modo operandi usu et abusu. ita: de
 Fabrium nova hypothese.
 16) Epistola Gratulatoria ad Barnstorffium.
 17) Kurze Abbildung der wahren Christl. Religion.
 18) Freundt. Anweisung vom Nutzen und Gebrauch
 des Labrad-Balsams und Lindmutter-Spirits.
 19) Catalogus Dissert: Lucubr: etc.

NB. Aertio mechanice Philosophicæ
 adversus Dñm Thomam Barrow. 8. extat.

~~11. 28~~

21

10. 9.

DE
**OFFICIO BONI
THEOLOGI EX
IDEA BONI ME-
DICI,**

IPSO NATALE
SERENISSIMI REGII PRINCIPIS,
IN ACTU PROMOTIONIS
HABITA ORATIO

^a
FRIDERICO HOFFMANNO, P. P.

HALÆ, Typis CHRIST. ANDR. ZEITLERI, Acad. Typogr.
ANNO MDCCII.

CONSUMMATISSIMO THEOLOGO;
DN.

**JOACHIMO
JUSTO BREIT-
HAUPTIO,**

REGII CONSISTORII CONSILIARIO ET
INSPECTORI GRAVISSIMO,
SEMINARII THEOLOGICI DIRECTORI ET
PROFESSORI THEOLOGIAE PRIMARIO,

Hunc exilem laborem in perpetuam venerationis docu-
mentum consecrat

AUTOR.

Agnam & perutilem eam cognitionem esse, qua præclaræ scientiæ ac disciplinæ inter se copulantur, credo vos, Auditores, vel me tacente non ignoraturos. Sunt autem fateor & doleo vehementer, qui tantum uni studiorum generi vacant, iisq; quæ ad usum ex certa disciplina hausere usque eo indulgent, ut alias artes præterquam proprias neque ignorare pœniteat nec scire curæ cordique sit. Ex aduerso sapientiores sunt ii qui ad exornandam suam disciplinam, cui ex instituto sese consecrarunt socia & affinia studia in subsidium advocant, ex quibus postmodum plura perquam utilia & quæ ingentem lucem in ceteris rebus tractandis spargunt feliciter depromere & ad quamvis pro lubitu scientiam accommodare possunt. Ego vero si quid iudicare possum, sic habeo: non posse quempiam solide eruditi viri nomen tueri, nisi qui non modo suæ doctrinæ, quam profitetur, fundamenta sed vicina quoque studia sibi familiaria reddiderit. Nolo hanc assertionem longa argumentorum serie firmare sed tantum de præsentis propositum est, harmoniam medicinæ corporis & animæ per quam Theologiam intelligo vobis, Auditores, clarius pleniusque interpretari. Dicitur vix potest, quam amice conspiret natura & gratia & visibile sit speculum invisibilis, hinc ordo ratio & methodus, qua peritus medicus intollendis corporis adfectibus utitur

tur non alia sed una eademque est cui insistere animæ medicus debet. Quæ cum ita sint non inutilem laborem nec a munere meo alienum fore judicavi, si ex medicina & medendi regulis methodum sanandi animam derivarem, & officium boni theologi ex officio boni medici describerem. Cui instituto ut faveris benevoluntique animum ac patientem aurem mihi dicturo commoderis, est quod ea, qua decet, humanitate a vobis peto atque contendo. Videlicet exquisite mihi videntur sapere & recte Theologiam pertractare qui cum medicina eandem componunt, & ex hac methodum expugnandi animæ morbos addiscunt. Medicinam habitum esse mere practicum ne nudis contemplationibus contentum res ipsa loquitur. Equidem supponit multa subsidia ac variarum rerum scientiam quibus instructus sit necesse est, qui rationalem medicinæ praxin exercere, allaborat. Perinde quoque sese res habet cum theologia cujus unicus scopus praxis & animarum salus est & esse debet, utut supponat gnoscin & accuratam rerum divinarum theoriam. Quemadmodum autem veri Medici nomen haud meretur, qui de morborum causis & de medendi methodo tantum ingeniose & subtili ratione differere novit, sed qui remedia prudenter ad quemvis morbum applicare scit. Simili ratione ignoscite mihi, Auditores, quod eum pro vero theologo non agnoscam qui tantum subtiliter de rebus divinis disputat, & suæ religionis doctrinam acriter defendit, neutiquam vero prudenter ea doctrina utitur ad animi labem, ejusque virulentiam corrigendam. Duplicem medicinæ scopum esse, videlicet sanitatem amissam restituere, restitutamque conservare, res extra omne dubium posita est.

est. Neque ullum alium scopum theologus sibi præfixum habere debet, quam ut corruptam mentem in integrum restituar, eamque ab omni labe ac gravi morbo tueatur atque præservet. Deinceps immotum ac firmum principium medicina agnoscit, estque hoc natura sive mirabilis ille & pulcherrimus partium corporis nostri, ac motuum certos in fines spectantium ordo atque concentus, quem mechanismi nomine nostro tempore efferre solent. Hoc immutabile & certissimum est illud principium quod nunquam errat, sed necessarios effectus producit, hujus qui perfectam notitiam habet medicus, & eo recte ad finem suum obrinendum uti scit, is demum officium veri medici sustinet. Gaudet quoque suo inconcusso ac certissimo fundamento ipsa theologia, quod est verbum Dei revelatum in quo admirabilis rerum divinarum ordo, ac concentus in æternam animarum salutem conspirans animadvertitur, quo si Theologus prudenter utitur, is demum officii suo recte fungitur. Sicuti autem naturæ auctor est Deus, qui vires curatrices remediis infudit: ita quoque gratiæ & virium, quæ in verbo ejus reconditæ sunt salutarium auctor est infinitum illudens. Præterea unanimes est consensus, duobus medendi artem quasi cruribus ac fulcris inniti, quorum alterum est experientia, alterum *λόγισμος* seu ratio, secundum hæc omne quicquid sentiunt in theoria, quicquid ajunt in præxi dijudicant atque expendunt medici, & quicquid cum hisce convenit approbant, rejiciunt autem quod non cum iis habet convenientiam. Theologia quoque est rationalis & res experientia. Theologus uti medicus non aliud tenet subsidium recte intelligendi ac applicandi verbum divinum quam

quam sanam rationem experientia stabilitam. Medicus ab experientia maxime commendatur quæ judicio ætate & multorum casuum attenta observatione acquiritur: ita non minor differentia ponenda est inter Theologum peritum & minus peritum, senem ac juvenem. Sicuti enim in omni feliciter expedienda re judicio & applicatione opus est: ita maxime illud in sanatione animæ procedit. Plura sunt, Auditores, quæ ex medicinæ partibus ac fundamentis perquam commode mutuari ac applicari possunt ad theologiam. Quinque recensentur vulgo medicinæ partes, Physiologia, Pathologia, Semiotica, Hygeine & Therapeutica. Nam quicumque corpus humanum a morbis præservare, vel eos curare intendit, is primo omnium statum secundum naturam sive sanitatis indolem perspectam habeat necesse est, deinde causas lædentes scire, easque per varia signa cognoscere debet. Quo circa sapienter procedunt ii Theologi practici, qui in quo salus ac integritas animæ ante peccatum conquieverit, prius inquirunt postea scrutantur ea, quæ statum hunc sanum turbant ac evertunt. Qui non tali ordine procedit, is neque cum ratione neque cum certitudine sanat animi & corporis vitia. Fundamentum sanitatis & vitæ scire ponitur motus cordis, & sanguinis circuitus temperatus, placidus ac æquabilis, hunc sequitur mox actionum vitalium integritas. Animæ nostræ salus ac felicitas quid aliud est, quam ejus motus tranquillus, æquabilis, regularis, id est, secundum voluntatem Dei ordinatus? hoc præsentem omnes hominis actiones labe & vitio carent, hic animæ status veram obedientiam atque amorem erga Deum exprimit, hic status conjungit nos cum Deo, in qua unione & so-

cia-

cialitate conquiescit genuina animæ perfectio ac felicitas. Cor principium ac fons vitæ ac sanitatis est, & ex ejus motu ac pulsu æquabili æstimat peritus medicus totius sanitatis negotium. Simili ratione cor spirituale, per quod animum hominis intelligo, & principium, est fons omnium actionum ex quo omnis moralitas æstimari debet. Morbi corporis nil nisi irregulares & turbulentæ sanguinis ac spirituum commotiones sunt, quæ exercitium vitale proxime depravant atque pervertunt. Peccata animique morbi & vicia, quid aliud sunt, quam plane irregulares inordinatæ, hoc est a divinæ voluntatis ordine ac regula deflecentes mentis turbationes ac commotiones? quæ fundamentum omnium vitiosarum hominis actionum sunt. Tametsi autem omnes morbi corporis ex una radice, nempe irregulari sanguinis & spirituum circulo, proveniant, diversissimis tamen effectibus & symptomatibus sese exferunt, diversaque inde sortiuntur nomina: Ita in spiritualibus una radix peccatorum est inobedientia, quæ, prout per varia objecta, variisque effectibus sese prodit, diversis vitiorum nominibus indigitatur. Medicus in causâ morbificâ vim & magnitudinem non aliter penetrat, quam per effectus morbosos atque symptomata. Nulla enim morbi causa est, quæ se non pandat ac manefestet effectibus. Neque aliud Theologo suppetit medium perspicendi gradum ac vim corruptionis in anima, quam sedula observatione ipsarum cupiditatum & actionum hominis quas omnes inter se diligenter conferre, & ad divinæ voluntatis regulam æstimare debet. Medico cognitio causæ morbificæ ad sanandum admodum est necessaria, adeo, ut, qui bene cognoscit, bene curet, quia curare, nihil aliud

aliud est, quam morbificam causam convenienti remedio tollere: eodem modo animæ archiatrum signorum & symptomatum rationem ad cuiusvis animæ statum inquirendum, diligenter habere oportet. Quemadmodum vero sanitas dijudicatur ex actionum vitalium integritate & exercitio, neque is sanus dici potest, qui adhuc gravissimis symptomatibus agitur: ita etiam regnitus non dicendus vel iudicandus ille est, qui habitualibus & pessimis vitiis adhuc inhæret: neque medicus in dignoscendo temerarius sed circumspectus esset debet, non modo præsentia sed & antecedentia vitia consideret, non quædam sed omnia exquisite inter se conferat. Certe si ulla in re, profecto in iudicio ferendo & formando de statu hominum quoad animam, caute & circumspicte procedere debet is, qui publice & ordinarie prospicit salutem animarum. Medicus non plus se prostituit & famam suam amittit, quam imprudenti diagnosi & prognosi. Nolo id applicare fusius ad Theologos cuiuscunque ordinis, res ipsa loquitur, hac in re sæpissime ipsos decipi aliosque decipere.

Morbos non esse unius ejusdemque naturæ, sed alios leves, alios graves, alios acutos, alios chronicos, alios mali moris, alios continuos & non continuos, sanabiles & non sanabiles res in foro medico est notissima; Dignoscat etiam probe animæ archiater morbos quibus miserrimæ animæ conflictantur, num chronici habituales virulenti immedicabiles sint, num malignitatis & periculi expertes, sanationem admittant. Dari etiam in spiritualibus vitia habitualia & contumacia, quæ omnem remediorum virtutem eludant non apparet quidni velimus asserere, & sicuti quando habituale corporis viti-

vitium non cedit remediis, hoc ipsum non medico, qui paratus est ad sanandum potest imputari, neque culpa transfundenda in medicamentum, quod certo ordine & tempore adhibitum juvat, sed in ipsum ægrum, qui omnem respuit mendendi viam, regimini præscripto non obtemperat: pari ratione via gratiæ sive ad sanitatem animæ perveniendi additus peccatoribus præclusus dicitur eo sensu, non quod Deus vel ejus verbum saluberrimum sit in culpa, sed ipsa contumacissima indurati peccatoris voluntas, cui tanta inest virulentia ut neque admittat celeste remedium, neque ex eo ullum motum vel sensum salutarem amplius recipiat. Igitur non est in Medico, neque in Theologo semper relevetur ut æger, interdum docta plus valet arte malum. Veruntamen nihil securius est quam si quis metuens morbum statim mature consulat medicum. Scite hac de re *Hippocrates: Ab omni arte aliena res est dilatio, maxime vero a medicina.* Et vetus parœmia: *Pars sanitatis est velle sanari.* Quapropter cura animæ nunquam est negligenda neq; procrastinanda, sero enim & hic medicina paratur, cum mala per longas invaluerit moras. Perplacet autem ex ipsa medendi methodo intimiores regulas quibus peritus Medicus uti solet transferre ad animæ medicinam ejusque vitiis medendi modum. Primo autem omnium dicendum est non dari medicinam universalem, quæ omnibus individuis omni naturæ, omni tempore quadret. Vulgaris & pessima est opinio, quæ plures etiam egregios viros, sed medicinæ imperitos decepit, dari adversus morbos ejusmodi remedia, quæ nullo respectu habito causarum lædentium nulla habita ratione temporis, & individuorum certissime depellant morbos. *Hæc falsa persuasio*

Invasio a multis retro temporibus amplissimam submini-
 stravit occasionem empiricorum praxi. Equidem infinitus rerum conditor certas remediis indidit vires certam-
 que medendi efficaciam, quæ tamen vis non absoluta est, sed restricta ad certum subjectum, certam causam, ordi-
 nem, dosin & tempus, & in eo acquiescit prudens remedi-
 orum applicatio, quæ sinegigitur hoc quoad datum fuit ad salutem in damnum potius, & detrimentum corporis cedit. Remedia spiritualia per quæ verbum & sacramenta indigito, vivam & internam vim sanandi labem ac corruptionem voluntatis nostræ possident, nihilominus applicatio horum exigit certum ordinem, certum statum subjectorum neq; locum, neq; tempus nec continuationem excludit. Quicumq; itaq; præpostere utitur his efficacissimis mediis huic sapius, quæ data sunt in vitam & salutem, in damnum ipsius Christi effaro cedunt. Nullus autem in medendo solet esse felicior, quam qui ipse morbum expertus est, & ex eo medicinæ ope sublevatus: ita credite mihi auditores nullus ex iis, qui medicorum cælestium administrationi præsumt felicius sanat, quam qui ipse conversus & sanus factus est: hic proprio experientiæ sensu addidit ordinem, & methodum applicandi generosa animæ præsidia. Et sicuti negari non potest plures ægrotos perire, non ex morbi & remediorum culpa, sed ex medicorum ignorantia & culpa, qui vel ægrotantes negligunt aut plane deserunt, vel solida ratione & experientia applicandi remedia sunt destituti: Ita non erubescio edicere multas animas perire ministrorum Dei culpa, qui non curam debitam earum habent, neq; rectam viam ordinem & methodum opitulandi variis mentis defectibus
 inse,

inse, neq; in aliis per experientiam didicerunt, spiritualis œconomia & ordinis plane ignari. Hi sæpe numero virtute saluberrima privant media per se efficacissima. Medicina corporis clinica est & spectat ad individua; non enim datum est medico una methodo omnes curare, ut eodem morbo laborent, sed cujusvis individui status, & mali causa specialius inquirenda, & eo cura dirigenda est: eodem modo res est comparata, cum animæ Medicina, hæc individualis, hæc clinica, hæc domestica est & esse debet. Curatores itaque animæ nostræ, qui constituti sunt publici nequaquam publicis monitis contenti esse debent, sed oportet eos singulorum, qui ipsorum curæ concrediti sunt, quoad animum & cordis interiora statum amice blande & fideliter scrutari, & postmodum cuius congruum auxilium & consilium ferre. Medicus frequenter visitando pulsam tangendo & quærendo, de omnibus circumstantiis interiora morbi perscrutatur; ita pastores animæ suorum frequenti conversatione & conversatione utantur, & quantum fieri potest eorum miseriam sub silentii fide inquirent. Sancta & veneranda antiquitas huic scopo optima sanatione destinavit confessionem privatam, sed proh Deum immortalem! quam deplorandus hujus plæclari instituti jam noratur abusus.

Denique præcipua regula in Practicis est: medicum ante omnia causam morbi aggredi, & tollere debere, non autem symptomata curare. Palliativa ejusmodi vocatur cura, quæ radicem & fontem mali negligit, talis non expers est periculi, utpote vel recidivas ingignit, vel pejorem morbo habitum introducit. Causa autem morbi sublata omnia symptomata, quæ cause duntaxat effectus & producta sunt sponte concidunt atque exspirant.

rant. Perperam quoq; aguntii Theologi qui plus ad peccata & vitia hominum, quam eorum fonte respiciunt. Complures sunt qui eximii quid se præstitisse imaginantur, postquam qui ipsorum curæ demandati fuerant, non amplius enormibus vitiis inhærent, & ab ebrietate prava libidine sibi temperant, vel si ludos indecoros gestus ac vestitum intermittunt, sed conciones audiunt, verbum Dei sermone frequenti usurpant aliis repetunt, & quæ sunt hujusmodi.

Fons potius omnium vitiorum, qui inobedientia est, detegi debet. Hic origo omnis miseriæ humanæ, & primo Adamum, & post eum universos natos contagiosa labe infecit. Igitur obstruere hunc fontem & novum cor, & novam obedientiam Spiritu Dei accensam ingenerare, hic genuinus animæ vitiis medendi scopus ac prima intentio esto. Is etiam facile curat, quem prima origo causæ non fallit, & qui hanc amoliri intendit negligendo Symptomata: non absimili ratione is difficili & arduo negotio procedit, qui peccandi consuetudinem auferre tentat, non autem a cordis & animi interioribus curationis facit initium.

Deinceps a priscis jam temporibus celebrata inter Medicorum filios sententia fuit, naturam optimam esse ægritudinum medicatricem, neq; medicum sed naturam sanare & medentem tantummodo naturæ ministrum, non vero ejus magistrum esse. Hoc est, quod etiam animadvertere debent ipsi Theologi. Errant qui in sua potestate situm esse credunt, hominum animos pro lubitu mutare atq; convertere. Dei hoc opus est, qui agit per verbum, qui spiritum & vim regeneratricem ipsi indidit, & præclarum totius processum conversionis in verbo suo præscripsit.

psit. Proinde quicumq; recte hoc ordine in salutem animæ utitur, is profecto sine opera vel officio pastoris sanabitur, qui vero pro lubitu processum & viam salutis sibi fingit, atq; imaginatur & magister vult esse suæ & aliorum salutis, is mirum quantum a veritatis scopo est alienus.

Animadvertunt porro medentium sapientiores, nullam agritudinem tuto eradicari nisi præcesserit ingens lucta naturæ & morbi: hac præsentem spem convalescentiæ superesse contendunt. Malum autem virulentum & periculi plenum conjiciunt, quando natura non perferit ejus vim, quando nulla lucta, nulla pugna instituitur. Possunt hæc ipsa non incongrue ad spiritualem Medicinam traduci. Et enim recte divinæ sapientiæ professores sentiunt, non posse ad sanum & peccatum statum peccatoris mentem reduci, nisi ante sese ostenderit gravis lucta inter spiritum, sive vivam verbi divini in corde hominis efficaciam & inter carnem, quæ perpetuo pravos suggerit stimulos ac motus. Observant medici luctam quæ in statu morbi maxima est, comitari insigne symptomatum augmentum, tunc enim increscit ardor, augetur dolor, anxietas præcordiorum, inquietudo, spirituum oppressio, generis nervosi convulsio visitur sævisima: simili ratione in lucta, quæ est inter peccatum & spiritum magna sæpius animi ad desperationem usq; angustia inquiet omniumq; animi motum ac sensum convulsio notatur, quæ tamen non malum semper edunt præsagium. Statum morbi atrocissimum quando victoria est a partibus naturæ mox insequitur declinatio & symptomatum notabilis remissio, omnia enim tunc ac statum peccatum & naturali conformem redeunt. Ita spiritualem gravem luctam mox excipere & demulcere quoque solet incredibilis

lis animæ quies, conscientia pax & tranquillitas cum ineffabili gaudio sociata. Deus enim, uti naturâ processum sanandi animam auspiciatur a luctu dolore & tristitia spiritus, quæ via regia est sine qua nullus inestimabilem thesaurum animæ suæ invenire poterit.

Ulterius victoriâ naturæ in morbis prævidere solent peritiores ex certo vacationum genere quas appellitant críticas. Hæ convenienti tempore, neq; statim inter linittia sed post statum, cum decremento morbi quando apparent, bonum & certum convalescentiæ præbent præsagium. Gaudet etiam sua crisi pugna quæ inter spiritum & peccati vim intercedit & est intima aversatio atq; ex mente & cogitatione omni exclusio libidinis peccandi hæc si divinam tristitiam comitatur nullum dubium est imminere veram sanationem animæ. Recidivæ autem periculum non minimum est si præcipiti cursu & quasi per saltum statim ab initio antequam vim peccatorum senserit anima motus tranquillos præsentiat, tales enim experientia Christianorum teste ut plurimum spurii sunt. Notatu quoq; perquam dignus in praxi medica canon est: vacuandas primum sordes impuras & copiosas & postea roborantia administranda esse. Chirurghi vulnera prius sale & vino abstergunt & depurant quàm consolidationem aggreduuntur & nulla remedia quæ vulneribus adhibentur secundum Ciceronis effatum tam faciunt dolorem quam quæ sunt salutaria. Exemplum & hic quoq; capiant animæ nostræ antistites; evangelium enim nunquam ulli præsidio vel salutis erit nisi lex præcesserit, hæc naturæ fervidæ est, nam inter ignes & tonitrua lata, hæc terrorem incurrit, hæc dolorem excitat, hæc anxietates & molestias parit: Hoc remedio usurpato exclamavit David:

vides:

vides: misisti ignem in ossa mea. Quando autem doloris acerbitas adest, conveniens usus est penes medicos sedativorum. In spiritualibus genuini sedativi analeptici & salutaris balsami vices gerit evangelium gratiæ & salutis plenissimum. Prudens porro Medicus non nunquam similia similibus nonnunquam contraria contrariis curat, & modo confortantia modo purgantia modo anodyna in usum advocat, quandoq; etiam si ratum fuerit ad cauteria ad ignem ad sectionem accedit: ita quoq; non eadem methodo semper oberrare debet, qui saluti nostræ spirituali consulit, is enim pro differentia affectus pro diversa natura individui modo irritare occultum in conscientia matum, modo sava ex sensu peccatorum nata phathemata mulcere & delinire studeat. Ultimo loco cautela egregia practicorum est: tuto eum procedere, qui in acutis morbis & paroxisimis sedulo sibi cavet a nimium irritantibus commoventibus nec non ab anodynis & sedativis valentioribus, sed tantummodo qui confortantibus & temperatis naturæ vires solatur, ita ex voto cedere morbum constans practicorum observatio est. Caveat quoq; qui curam gerit animæ nostræ ne in gravissimis spiritus afflictionibus intempestive majores cruciatus augeat, neque etiam eos qui præsentis sunt præmature stupe factivis sistat. Utrumq; malum est; potius hic unice locum inveniunt ea, quæ confortando interiorem hominem agunt.

Res etiam & ordo postulat ut breviter strictimq; de parte medicinæ, quæ appellatur Hygeine aliquid dicamus. Novimus non tantum sanandi sed & præservandi causâ natam ac inventam esse artem medendi. Præservatio a morborum vehementia tutior semper ac certior creditur, quam eorum depulsio, hanc enim permulta possunt remorari. Tutissimam quoq; quoad salutem animæ nostræ

nostra res est, custodire bonam conscientiam & divina virtute armare adversus fraudulentos peccatorum insultus, omnique studio evitare occasionem peccandi. Sæpius blando & innocenti modo initia peccatorum sese insnuant animis nostris, quæ postmodum infestos relinquunt effectus. Plures iique graves corporis langviores ex iis nascantur rebus, quæ non nobis videntur nocivæ: ita plura sunt, quæ vulgo creduntur non nocitura salutis animarum, quorum ab usu in ruinam inemendabilem anima præcipitatur. Is qui cum morbo rediit in gratiam curatius jam incipit observare, & æqua lance judicare ea quæ sanitatem custodire, quæve eandem labefactare atque evertere idonea sunt: ita peccator ex miseria suæ periculo ereptus inque statum gratiæ receptus, cum terrore & timore sancto utatur rebus externis indifferentibus & perpetuo eo respiciat, quæ minuere vel promovere animi valetudinem prosperam possint. Confortantia censentur a Medicis esse optima adversus morborum insultus præservantia, utpote hæc motum sanguinis & spirituum excitant, sicque omne humorum vitium averunt. Non datur quoque præsentius præservativum, non generosius anelepticum & alexipharmacum, quam quod in evangelio & sacramentis reconditum est, hæc vires reales & salutares infundunt animæ nostræ quibus confortatur, armatur & robusta fit ad quævis pericula evitanda. Vero enim vero dolendum graviter est neminem, quoad corpus perfecte sanum reperiri, quod sperandum non est quamdiu sub tanto rerum contrariarum corporearum confluxu detinemur: Ita etiam omnem spem decollatam esse pervasus sum adperfectam sanitatem animum pervenire posse, quamdiu carnis vinculis sumus alligati, & inter infensissimos hostes, non modo extra nos sed & intra nos versamur, unde vincula tandem solvenda sunt, destruendum corpus est, deferendus mundus ut tandem ad incredibilem, & purissimam felicitatem anima, cujus gratia nata ac producta a Deo est perducatur. Felix itaque, terque, quaterque beatus est, qui humili mente suam agnoscit imbecillitatem, suam imperfectionem, & quotidie remediis tam præservationis, quam curationis ergo utitur

efficacissimis.

Ma 6063

ULB Halle

3

002 161 265

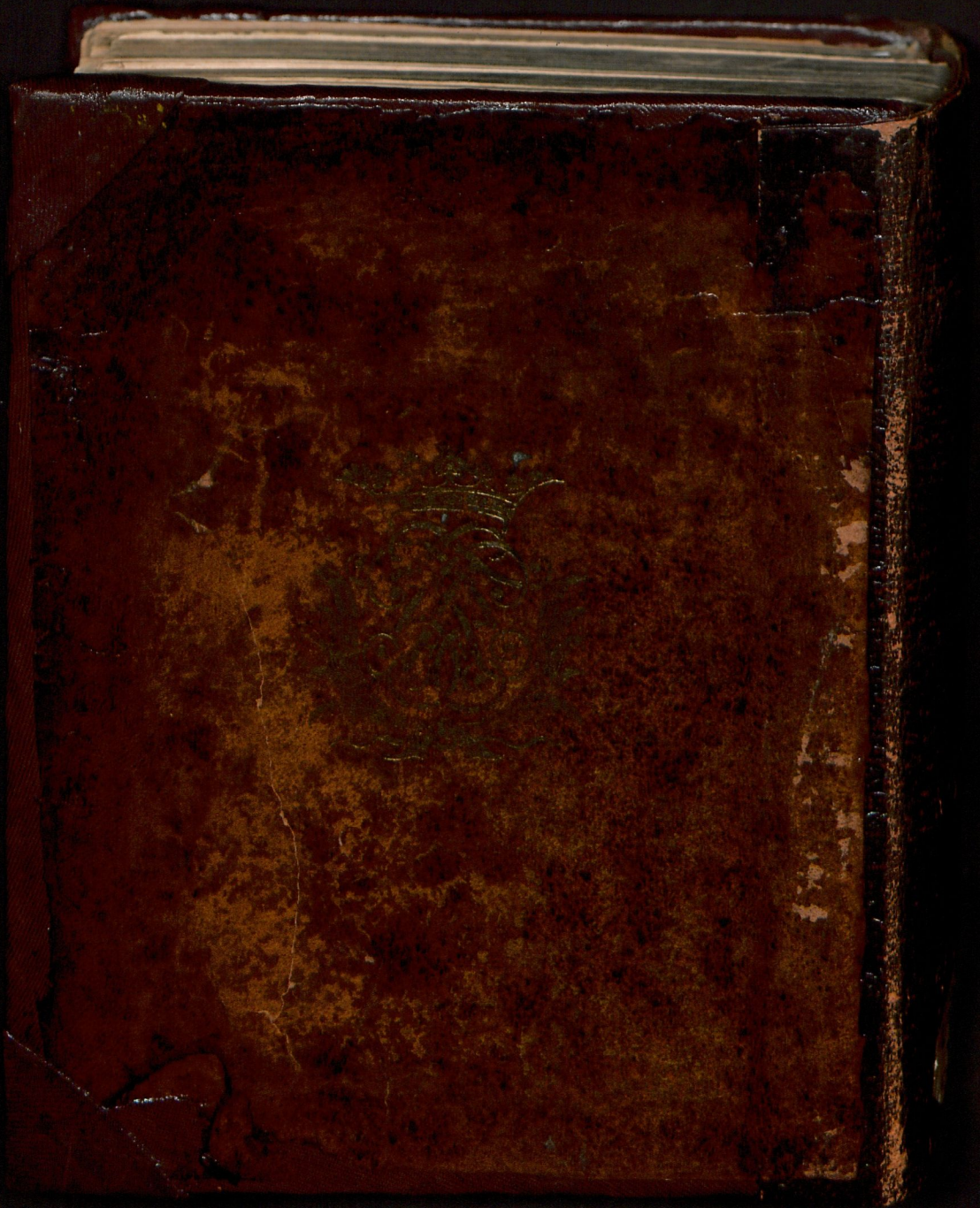
sb

10217

110

10 9

DE
**OFFICIO BONI
THEOLOGI EX
IDEA BONI ME-
DICI,**

IPSO NATALE
SERENISSIMI REGII PRINCIPIS,
IN ACTU PROMOTIONIS
HABITA ORATIO

^a
FRIDERICO HOFFMANNO, P. P.

HALÆ, Typis CHRIST. ANDR. ZEITLERI, Acad. Typogr.
ANNO MDCCII.

